

Данияров Т.А.

ҚҰНДЫЛЫҚ — ҰЛТТЫҚ БОЛМЫСТЫ АЙҚЫНДАУШЫ ФАКТОР

ҚҰНДЫЛЫҚ – ҰЛТТЫҚ БОЛМЫСТЫ АЙҚЫНДАУШЫ ФАКТОР

ӘОЖ 37.015 (574)
ББК 74.00 (5Қаз)
Д16

Бұл монография академик Ә.Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, Ғылыми кеңес мәжілісінің №17 хаттама, 31 наурыз 2022 жылғы шешімімен баспаға ұсынылған.

Пікір жазғандар:

Жолдасбеков А.А. - п.ғ.д., М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университетінің профессоры.

Мухамеджанов Б.Қ. - п.ғ.д., Қожа Ахмет Ясауи атындағы қазақ-түрік Халықаралық университетінің профессоры.

Д16 Данияров Т.А. Құндылық – ұлттық болмысты айқындаушы фактор: ғылыми зерттеу еңбек. Монография. Шымкент, «Әлем» баспасы, 2023 - 312б.

ISBN 978-601-7675-98-1

Ұсынылып отырған монография жүргізілген ғылыми зерттеу жұмыс барысында талданып, ғылыми негізде сараланған, жан-жақты қарастырылып жазылған авторлық еңбек.

Бұл монография болашақ мамандар мен ұлттық құндылыққа қатысты дәріс беретін жас оқытушыларға арналған.

©Данияров Т.А. 2023
© «Әлем» баспасы, 2023

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ		4
I ТАРАУ БОЛАШАҚ МАМАННЫҢ ТҰЛҒАЛЫҚ КЕЛБЕТІН ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚ НЕГІЗІНДЕ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ		10
1.1.	Болашақ маманның тұлғалық келбетін ұлттық құндылық негізінде қалыптастырудың теориялық негіздері.	10
1.2.	Қазақтың ұлттық құндылық мұрасы арқылы болашақ маманның тұлғалық келбетін қалыптастыру.	36
1.3.	Ұлттық құндылық – халықтық тәрбиенің бастауы.	60
1.4.	Болашақ маманның тұлғалық келбетін ұлттық құндылық негізінде қалыптастыру моделі.	81
II ТАРАУ БОЛАШАҚ МАМАННЫҢ ТҰЛҒАЛЫҚ КЕЛБЕТІН ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚ НЕГІЗІНДЕ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ҒЫЛЫМИ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ		109
2.1.	Қазақтың ұлттық тәрбиесі – мәңгілік ел болудың алғы шарты.	109
2.2.	Халық мұрасы тұлға келбетін ұлттық құндылық негізінде қалыптастырудың қайнар көзі.	135
2.3.	Болашақ маманның тұлғалық келбетін ұлттық құндылық негізінде қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық негізі және нәтижесі.	155
2.4.	Болашақ маманның тұлғалық келбетін ұлттық құндылық негізінде қалыптастырудың педагогикалық шарттары.	180
III ТАРАУ БОЛАШАҚ МАМАННЫҢ ТҰЛҒАЛЫҚ КЕЛБЕТІН ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚ НЕГІЗІНДЕ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕСІ		205
3.1.	Болашақ маманның ұлттық құндылық негізінде тұлғалық келбетін қалыптастырудың сипаты.	205
3.2.	Болашақ маманның ұлттық құндылық негізінде тұлғалық келбетін қалыптастырудағы тәрбиеленушінің жас және жеке ерекшеліктері.	231
3.3.	Болашақ маманның ұлттық құндылық негізінде тұлғалық келбетін қалыптастырудың әдіс-тәсілдері мен формалары.	249
3.4.	Тәжірибелік-эксперименттік зерттеу жұмысы және оның нәтижесі.	274
Қорытынды		299
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі		302

Кіріспе

Зерттеудің өзектілігі: Бүгінгі жаһандану жағдайында барлық елдердің жоғары оқу орындарындағы болашақ мамандарды даярлау мәселесі бойынша әлемдік технологиялар мен ғылыми ақпараттарды игеруге аса мән беріп отырғанымен, олардың тұлғалық қалыптасуында ұлттық құндылықтарды бойларына сіңіруге жеткілікті көңіл аударылмай келеді. Өйткені, жаһандану үдерісі бәсекелестіктің талаптарына сай даму мен қалыптасуды қажет еткенімен ұлттық болмысты жұтып алып, кез-келген азамат қоғамына қауіп төндіретіні анық.

Жоғары оқу орындарында біз мамандарды даярлау барысында олардың маман болып қалыптасуына аса үлкен мән береміз де, тұлғалық келбетін қалыптастыру мәселесінің олардың қызметінде қаншалықты маңыздылығын ескере бермейміз. Сондықтан, болашақ мамандарды, яғни, бүгінгі болашақ маман жастар тәрбиесін мамандықты игеру шеңберінде адами сапалары мен тұлғасын ұлттық құндылықтарымызбен байыта түсуге бағдарлауымыз керек. Оның мазмұны ата-бабаларымыздан жалғасқан ұлттық және этнопедагогикалық мұралар мен құндылықтарымызбен байланысты дамыса нұр үстіне нұр болмақ.

Мемлекет басшысымыз Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына жолдауын қарайтын болсақ «Біз үшін ең маңыздысы – әр азаматтың тәуелсіздік игілітерін сезе алуы. Оның алғашқы көрінісі – елдегі бейбітшілік өмір, қоғамның тұрақтылығы пен тыныштығы. Сонымен қатар, халықтың тұрмыс тіршілігінің жақсаруы және жастардың болашаққа сеніммен қарауы қажет. Негізгі міндет – жалпы адамзатқа ортақ қастерлі құндылықтарды жастардың бойына сіңіре білу» деген сөздерден әр бір жастардың міндеті екенін аңғарамыз[1].

Жас ұрпақтың бойында өз еліне, жеріне, туған ортасына деген сүйіспеншіліктері мен ұлттық мәдениетімізді арқылы болашақ маманның жеке тұлға болып қалыптасуына көптеген ғұламаларымыз қалам тербеді.

Данияров Т.А.

ҚҰНДЫЛЫҚ – ҰЛТТЫҚ БОЛМЫСТЫ АЙҚЫНДАУШЫ ФАКТОР

(МОНОГРАФИЯ)

Редакторы: Жумадуллаева А.А.

Көркемдеуші редакторы: Ташимова Р.Т.

Басуға 25.12.2023 жылы қол қойылды. Пішімі 60х84

Есепті баспа табағы 19,5. Тапсырыс №52 Таралымы 1000

Тапсырыс берушінің файлдарынан

Қазақстан Республикасы «Әлем» баспасында басылды.

160019, Шымкент қаласы, Ғ.Иляев көшесі, 7